

Suri Jüri Alperen

Täna lahkus pärast pikka ja rasket haigust meie seast rahvusoper Estonia kaua-aegne dirigent Jüri Alperen. Ta oli rahvusoper Estonia dirigent 1985. aastast ja peadirigent aastail 2002-2004. **EPL**

Katrini helisünteesid Draakoni galeriis

Täna avab Katrin Enni Draakoni galeriis isikunäituse „Värinad“, mis toob külalise helilisse keskkonda, kus hääle saab vask. Erisuguse rütmi ja sagedusega

helisevatest vaskesemetest kokku kõlav sümfoonia annab võimaluse end helidesse haarata ja kuulata teost kui loodushääli. **EPL**

Mustanahalise karske Bondi seiklused aegruumis

„Tenet“ on korralikult tehtud märul, millest saab tulevikus kindlasti Eesti kultuuriajaloo tükike.

ARVUSTUS
Tauno Vahter
kirjastaja

Korduvalt edasilükatud esilinastuse, pandeemia ja taotlusliku salapära tõttu omandas Christopher Nolani „Tenet“ müütilisema kuulsuse, kui oleks ilmselt muidu juhtunud. Warneri tiiva all maan-

Ei maksa arvata, et lugu on nii filigraanne ulmekas, et selle üle tasuks liialt pead murda.

dunud Nolan on sellist masti tegija, kelle uue filmi väljatulek oleks koroonatagi olnud oma valdkonnas üle maailma suur sündmus.

„Teneti“ peategelast, nime- tut CIA agendi kehastab John David Washington. Agendile avalikustatakse salajane info, et on olemas tehnoloogia, mis laiemas mõttes võimaldab mingil määral ajas rännata. Peale salaagendi on filmis slaavi nimega kurjam (Kenneth Bra-

nagh), tema ilus naine (Elizabeth Debicki), peategelase abiline (Robert Pattinson), pobisev Inglise vanahärra (Michael Caine) ja põhjendamatu luksustlikud või vähem luksuslikud interjöörid üle maailma. Kõlab kuidagi tuttavalt, kas pole?

Just seepärast võib „Teneti“ kohta öelda Bondi-film, mida Nolan pole veel teha saanud. Kui ulmeliin välja jätta (mis pika filmi jooksul tihti ununebki), on „Tenet“ kohati bondilikum kui viimase aja aneemilised Bondi-filmid ise. Ainult et vahepeal tuleb naer peale, sest meenub, et selle jupi filmimist nägid sa aasta tagasi Lasnamäe Maxima parkla ees, ning vahepeal vilksatavad eestikeel- sed sildid nagu „Saarepiiga sild“ ja tuttavad näod.

Erinevalt vanast Bondist Washingtoni moodne tegelane ei joo ega kabista naisi, on tasakaalukas ja toimekas ning ütleb onu Heino naljade asemel ainult üksikuid ironilisi repliike. Vanemates Bondi-filmides nii tavaliste mustanahaliste abiliste asemel on temal võtta Robert Pattinson. Mõlema rollisooritused tunduvad üldiselt sümptomaatilised, kuigi dialoogile „Tenetis“ palju rõhku ei panda. „Tenet“ on valdavalt siiski professionaalselt tehtud märul: joostakse, ronitakse,

laskutakse, hüpatakse, lastakse asju õhku ja kakeldakse. Kahe ja poole tunni sisse mahtus seda kohati liigagi palju, aga „Tenet“ pole siiski mingi Steven Seagali film, vaid pisut intelligentsema ambitsiooniga.

Ei tasu üle mõelda

Nolan on stsenaariumisse piki- nud viiteid päriselule, näiteks leiab Nord-Osti pantvangiskandaali, Mukesh Ambani maja eeskujul võtteplatsi ja Inglismaale randunud vene rikkurid. Branagh' kehastatud relvaärimehest pahalane ja tema võõrdunud naine Debicki on siiski natuke liiga stereotüüpsed ega ärata eriti suurt huvi. Just Debicki pea- aegu identse rolli tõttu John le Carré teosel põhinevas telesarjas „Õine administraator“ tekib tunne, et stereotüüpeid lahendusi on natuke palju ja mainitud sarja pahalane Hugh

Laurie esituses oli Branagh' st märksa huvitavam.

200–250 miljonit dollarit maksnud kahe ja poole tunnise „Tenetil“ on peale Bondi-filmide ja „Võimatu missiooni“ sarja ühist ka näiteks „Matrixiga“ ning Nolani enda varasemate filmidega „Algus“ ja „Tähtedevaheline“. Kuigi „Tenetis“ on ohtralt stereotüüpe, tuleb filmi kaitseks öelda, et see põhineb siiski originaalkäsikirjal ega ole järjekordne ülessoojendatud vana stsenaariumi või tegelaskujuga film. Sellistele linasteoste olemalati valmis rohkem andestama.

Võrreldes Nolani 2010. aasta filmiga „Algus“, on „Teneti“ süžeed pisut kergem jälgida, kuigi aeg-ajalt tekib küsimus: kuidas sellest lõigust oleks pidanud aru saama? Kuigi süžee on ambitsioonikust tavamärulist rohkem, ei maksa arvata, et lugu on nii filigraanne

Tõenäoliselt ei tule meie eluajal enam Eestis sama suurt produktsiooni, nii et ei maksa seda vägisi pisendada.

FILM

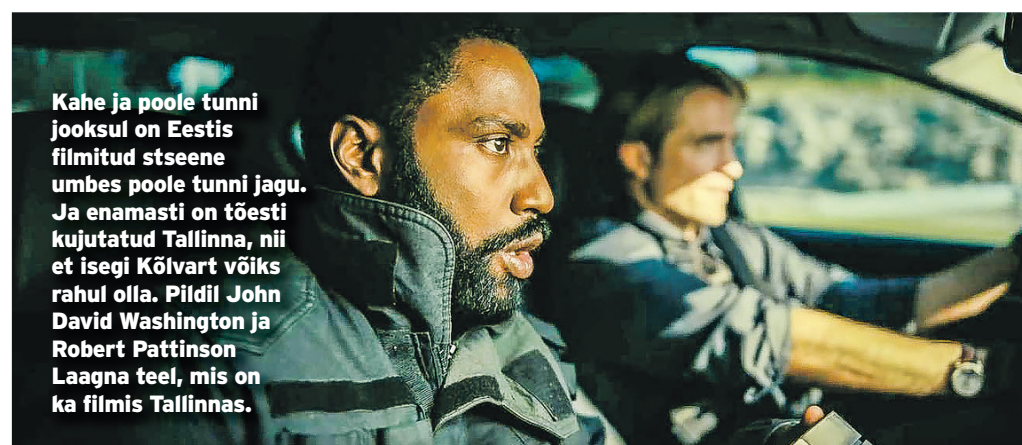
„Tenet“

Režissöör: Christopher Nolan
Operaator: Hoyte van Hoytema
Osades: John David Washington, Robert Pattinson, Elizabeth Debicki, Kenneth Branagh
Tenetit filmiti seitsmes riigis: USA-s, Eestis, Indias, Itaalias, Suurbritannias, Norras ja Taanis.
Pikkus: 2 h 30 min
Warner Bros. 2020
Kinodes 26. augustist

ulmekas, et selle üle tasuks liialt pead murda. Isegi väheselt tahtmise korral leiab loogika- auke päris palju. Miks on vaja suvaliselt jätta jälgi tulevikust? Miks peaks Washingtoni viima merele elektrituulikusse? Jne. Soovitan loogikaaukude otsimisele käega lüüa ja end lödvaks lasta – kui ootusi mitte liiga üles kütta, on „Tenet“ korralik film, eriti praegusel filmipaastuajal. „Tenetis“ on piisavalt keerdkäike ja väikesid vaataja hanitamisi, et süžeed liiga täpselt mitte rääkida, kuid laias laastus üritataks filmis ajarännu abil maailmalõppu ära hoida.

Pool tundi Eestit

Mis jääb filmis kätte Eestist ja eestlastest? Ironilised märkused, et miljonitega osteti sekund Tallinna vaadet, ei pea paika. Kahe ja poole tunni jooksul on Eestis filmitud stseen umbes poole tunni jagu ja enamikus on tõesti kujutatud Tallinna, nii et isegi Kõlvart võiks rahul olla. Pike- mad stseenid on seotud Laagna teel filmitud tapmise ja taga- ajamisega, mida on üle kümne minuti. Linnahalli stseenid on teadaolevalt seotud Ukraina kujutamise, aga nii mõne- gi teise stseeni puhul tajub eestlane montaaži paremini kui välismaalane. Näiteks kui jalutatakse Oslo ooperimaja ees, aga astutakse Kumuusse või kui Liivalaia vana kohtumaja suurte protsesside saal kujutab

Kahe ja poole tunni jooksul on Eestis filmitud stseen umbes poole tunni jagu. Ja enamasti on tõesti kujutatud Tallinna, nii et isegi Kõlvart võiks rahul olla. Pildil John David Washington ja Robert Pattinson Laagna teel, mis on ka filmis Tallinnas.